

Günün Piyasa Haritası

ABD Başkanı Donald Trump, İran'a yönelik saldırıların süreceğini ve Tahran'ın henüz gerçek şiddeti görmediğini belirterek jeopolitik risk fiyatlamasını canlı tutan bir söylem ortaya koydu. Trump, İran yönetimi görüşmeye hazır olana kadar müzakereye oturmayacaklarını, olası bir anlaşmanın da Tahran'ın nükleer silaha sahip olmasını hiçbir şekilde kapsamayacağını ifade etti. Hürmüz Boğazı'ndaki ablukaya da değinen Trump, bölgeden geçişin engelleneceğini vurgularken İran'ın bu boğazı ABD'deki seçim sürecini etkilemek için kullanmaya çalıştığını öne sürdü. Bu açıklamalar, savaşın kısa vadede sona ermeyeceği algısını güçlendirerek risk iştahını baskılayan ana gündem maddesi olmayı sürdürüyor. Dışişleri Bakanı Marco Rubio ise diplomasiye açık olduklarını ancak Tahran'ın müzakerelerde ciddi bir tutum sergilemediğini belirterek karşı tarafın niyetine dair şüphelerini dile getirmesi de önemliydi.

ABD basınında yer alan haberlere göre Washington'ın İran'a yönelik hava saldırılarını genişletme kapasitesi kaynak sıkıntısı nedeniyle kısıtlı kalıyor, hava savunma ve uzun menzilli mühimmat stoklarındaki azalma bu sınırlamanın gerekçesi olarak gösteriliyor. Savunma Bakanı Pete Hegseth ise Senato'daki bütçe görüşmelerinde savaşın ABD'ye bugüne kadarki maliyetinin 37,5 milyar dolara ulaştığını açıkladı ve bu rakamın ek bütçe taleplerinin arkasındaki temel gerekçelerden biri olduğunu vurguladı.

Cephedeki gelişmeler enerji piyasasında arz kesintisi endişesini canlı tutuyor. Brent petrolün varil fiyatı çarşamba sabahı erken işlemlerde %0,55 artışla 91,51 dolara, ABD ham petrolü WTI ise %0,36 yükselişle 84,64 dolara çıkmıştı. Bu sabah itibarıyla Brent 89,84 dolar seviyesinde %0,54, WTI ise 84,92 dolar seviyesinde %0,89 yükseliş kaydediyor. Karşılıklı saldırıların sürmesi ve Kızıldeniz'deki abluka riski, petrol tarafında yukarı yönlü baskının güçlü kalmasına zemin hazırlıyor.

Husilerden Kızıldeniz'de Abluka Tehdidi

Husi milisleri pazartesi günü Suudi Arabistan'a deniz ablukası uygulayacaklarını açıklayarak krallığın Kızıldeniz üzerinden ihraç ettiği milyonlarca varil petrolün akışını tehdit altına aldı ve gemi sahiplerine Suudi limanlarına uğramama uyarısı gönderdiği belirtildi. Trump bu tehdit karşısında İran'la acil bir görüşme ihtimalini uzak tuttu ve söz konusu su yolunun sekteye uğraması halinde karşılığın değişeceğini söyledi ancak bunun ne anlama geldiğini açmadı. Lübnan Cumhurbaşkanı ile Beyaz Saray'da yaptığı görüşmede Trump, İran anlamlı şekilde görüşmeye hazır olana kadar taraflarıyla hiçbir ilgilerinin olmayacağını belirterek mücadeleyi sürdüreceklerini ifade etti. Tahran ise görüşme talebinde bulunduğu yönündeki ABD iddialarını reddetti, arabulucular 17 haziranda varılan geçici barış anlaşmasını yeniden canlandırmaya çalışırken İran İçişleri Bakanı Eskandar Momeni salı günü Pakistan'daydı. Kızıldeniz güzergahına yönelik abluka riski, Hürmüz'deki gerilimle birleştiğinde petrol arz güvenliğine dair endişeyi iki cepheden besleyen bir unsura dönüşüyor.

Trump Yeni Gümrük Vergisine Hazırlanıyor

Trump yönetimi, geçici olarak yürürlükte olan %10'luk küresel gümrük vergisinin cuma günü sona ermesinden önce, düzinelerce ticaret ortağından gelen ürünlere yeni bir vergi rejimi getirmeyi planlıyor, amaç mevcut uygulama ile bir sonraki adım arasında herhangi bir boşluk oluşmasını engellemek. Konuya yakın kaynaklara göre geçen ay zorunlu çalışma standartlarındaki yetersizlik gerekçe gösterilerek 60 ticaret ortağına en az %10 oranında ek vergi önerisi gündeme gelmişti, ekip hafta sonuna kadar bu vergileri devreye almaya hazırlanıyor ancak ilk öneriden sapılıp sapılmayacağı henüz netleşmiş değil. Mevcut %10'luk genel vergi, Yüksek Mahkeme'nin daha önceki küresel gümrük uygulamasını iptal etmesinin ardından, ödemeler dengesi açıklarına karşı 150 güne kadar ek vergi uygulanmasına izin veren Ticaret Yasası'nın ilgili maddesi kapsamında yürürlüğe konulmuştu, ABD Uluslararası Ticaret Mahkemesi bu vergiyi de iptal etmiş fakat kararın kapsamı yalnızca davacı taraflarla sınırlı kalmış, diğer ithalatçılar için uygulama geçerliliğini korumuştur. Yönetim, kasım ayındaki ara seçimler öncesinde yaşam maliyetine dair seçmen hassasiyetine rağmen gümrük politikasındaki kararlılığını sürdürüyor, bu da ticaret ortağı ekonomilerle ilişkili varlıklarda risk primini diri tutan bir unsur olarak öne çıkıyor.

Jenerik İlaça Kademeli Gümrük Vergisi

Trump, ithal jenerik ilaçlara 1 ağustostan itibaren iki yıl boyunca mevcut %0 gümrük vergisi uygulamasının süreceğini, bu sürenin ardından verginin bir yıllığına %100'e, sonrasında ise %200'e yükseltileceğini açıkladı. Yeni tarifenin yalnızca jenerik ilaçları kapsadığını, patentli ve markalı ilaçlara yönelik mevcut politikanın değişmeyeceğini belirten Trump, iki yıllık geçiş süresinin amacının üretim tesisi ve ekipman yatırımını ABD'ye çekmek olduğunu, bu süre içinde yatırım yapmayı tercih etmeyen şirketlerin yaptırımla karşılaşacağını ifade etti. Kademeli ama net bir vergi takvimi ortaya konması, ilaç tedarik zincirine bağımlı üretici ve dağıtıcı şirketler açısından orta vadeli maliyet planlamasını doğrudan etkileyecek bir gelişme olarak öne çıkıyor.

ABD'den Çin'e Yapay Zeka Yaptırımı Sinyali

Hazine Bakanı Scott Bessent, Çin merkezli yapay zeka modellerinin Amerikan şirketlerine ait teknolojileri izinsiz kullanıp kullanmadığının inceleneceğini, fikri mülkiyet ihlali tespit edilmesi halinde yaptırım uygulanabileceğini açıkladı. Çin'in yapay zeka araçlarını üretirken ABD'li şirketlere ait modellerden izinsiz faydalanmış olabileceğini belirten Bessent, yurt dışındaki bazı modellerde Amerikan teknolojisi çalıştığının tespit edilmesi durumunda yaptırım uygulama yetkisine sahip olduklarını ve konuyla önümüzdeki günlerde ilgileneceklerini ifade etti. Bessent ayrıca Çin'de geliştirilen bazı büyük dil modellerinde Amerikan yapay zeka sistemlerine ait dijital izlere rastlandığını öne sürdü. Bu açıklamalar, ABD ile Çin arasındaki teknoloji rekabetinin yaptırım boyutuna taşınma riskini gündeme getirerek küresel teknoloji hisselerinde jeopolitik risk primini artırabilecek bir gelişme olarak öne çıkıyor.

Fed'e Yönelik Beklentilerde Kafalar Karışık

Reuters anketine göre 17-21 temmuz tarihleri arasında görüşü alınan 104 ekonomistin tamamı, Fed'in 28-29 temmuz toplantısında politika faizini %3,50-3,75 aralığında sabit tutacağını öngörüyor, bu ekonomistlerden 78'i ise yıl sonuna kadar herhangi bir faiz değişikliği beklemiyor. Ayrı bir soruya yanıt veren 67 ekonomistin 44'ü bu yıl içinde faiz artışı olasılığını yüksek görürken, haziran ayındaki ankette 86 katılımcının 47'si aynı ihtimali düşük olarak değerlendirmişti, bu da faiz artışı beklentisinin bir ay içinde belirgin biçimde güçlendiğine işaret ediyor. Faizlerde değişiklik bekleyen ekonomistlerin büyük bölümü en az bir artış öngörürken yalnızca altı ekonomist indirim beklentisini korudu, anketin medyan tahminlerine göre Fed'in yakından izlediği PCE fiyat endeksinin 2028'e kadar %2 hedefinin üzerinde seyretnesi bekleniyor, mayıs ayında yıllık PCE enflasyonu %4,1 olarak gerçekleşmişti. Beklentilerdeki bu kayma, dolar cinsi varlıklarda faiz indirimi fiyatlamasının geri çekilmesine ve kısa vadeli tahvil getirilerinde yukarı yönlü baskıya zemin hazırlıyor.

Özetle

Günün gündemi, İran cephesindeki tırmanmanın Hürmüz ve Kızıldeniz üzerinden petrol arz güvenliğini iki koldan tehdit etmesi ile şekilleniyor, bu da enerji fiyatlarında yukarı yönlü baskıyı canlı tutuyor. Trump yönetiminin gümrük vergisi cephesindeki hamleleri hem genel ticaret ortaklarını hem de jenerik ilaç sektörünü kademeli bir vergi takvimiyle karşı karşıya bırakırken, Çin'e yönelik yapay zeka yaptırımı sinyali teknoloji rekabetinde yeni bir risk unsuru olarak öne çıkıyor. Reuters anketi ise Fed'e dair beklentilerin faiz artışı yönünde güçlendiğini ortaya koyarak dolar cinsi varlıklarda faiz indirimi fiyatlamasının geri çekilmesine işaret ediyor.

EREN CAN UMUT**TRİVE YATIRIM ARAŞTIRMA DİREKTÖRÜ**

RİSK UYARISI: Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Raporda yer alan her türlü bilgi, değerlendirme, yorum ve istatistiki şekil ve değerler hazırlandığı tarih itibariyle mevcut piyasa koşulları ve güvenilirliğine inanılan kaynaklardan elde edilerek derlenmiştir. Trive Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından, karşılığında herhangi bir maddi menfaat temin edilmeksizin, genel anlamda bilgi vermek amacıyla hazırlanmış olup, hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan bilgiler yatırımcılar tarafından danışmanlık faaliyeti olarak kabul edilmemeli ve yatırım kararlarına esas olarak alınmamalıdır. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. İnternet sitemizdeki her türlü tablo ve grafikler güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan yararlanılarak hazırlanmıştır. Sitemizde bulunan iç ve dış piyasalara ait tablo, grafik ve analizlerin doğrulukları tarafımızca garanti edilmemekte ve bilgiler belli bir gelirin sağlanmasına yönelik olarak verilmemektedir.